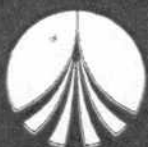

781.41(075.32)
№14

Хармония

Парашкев Хаджиев

Парашкев Хаджиев

Хармония

Учебник за учениците
от средните музикални училища

Четвърто преработено
и допълнено издание

София 1973

Наука и изкуство

1516
215

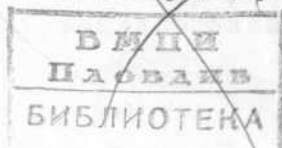
ВМЕСТО ПРЕДГОВОР

Пристъпващият към изучаване на хармонията трябва да е овладял елементарната теория — особено разделите за интервали, ладове и тоналности, метрика и ритмика, а също така да притежава значително обигран музикален слух.

Препоръчва се всеки урок да бъде подготвен най-напред практически на пианото, след което да се изработват писмените задачи и анализите.

Настоящият учебник е предназначен главно за учениците от средните музикални училища. Разделът „Диатоника“ е написан съобразно програмата на тези училища. Материалът, застъпен във втория раздел „Хроматика“, е разгледан по-подробно, отколкото предвижда програмата. Това е направено, за да се даде възможност на по-широк кръг интересувачи се от хармонията да ползват учебника.

Авторът

ВЪВЕДЕНИЕ

ХАРМОНИЯ. АКОРД

Хармонията е наука за строежа, значението и взаимоотношенията на акордите.

Акордът е съзвучие от три или повече различни тона, които са или могат да бъдат наредени по терци.¹ В следния пример:

- а) е акорд, защото съдържа три различни тона, наредени по терци;
 - б) е акорд, защото тоновете му могат да се наредят по терци, както е дадено при 1 в;
 - г) е акорд, защото тоновете му могат да се наредят по терци, както е дадено при 1 д;
 - е) не е акорд, защото не са налице три различни тона;
 - ж) не е акорд, защото тоновете не могат да се наредят по терци.
- Според броя на тоновете, от които е съставен един акорд, различаваме тризвучия, четиризвучия, петзвучия и т. н.

¹ Виж пр. 85,129,133 — „непълни акорди“.

С Ъ Д Ъ Р Ж А Н И Е

Въведение. Хармония. Акорд	3
 I ЧАСТ. ДИАТЕНИКА	
Тризвучия (квнтакорди)	5
Видове тризвучия	6
Положения на тризвучията	7
Четиригласно построяване на тризвучията	8
Разположение на акордите	9
Главни тризвучия	11
Функции на главните тризвучия	13
Сродство и съотношение на тризвучията	14
Свързване на акордите	14
I. Движение на отделните гласове	15
II. Движение на двойките гласове	18
III. Неустойчиви тонове	19
Правила за свързване на акордите	22
Преместване на акордите	24
Каденци	26
Хармонизиране на мелодия	30
Секстакорди	30
Четиригласно построяване на главните секстакорди	31
Преместване с участие на секстакорди	34
Хармонизиране на мелодия с участието и на секстакорди	36
Удвояване на терцовия и квинтовия тон на главните тризвучия	38
Квартсекстакорди	39
Каденцов квартсекстакорд	43
Слаби квартсекстакорди	50
Четиризвучия	51
Видове четиризвучия	53
Доминантово четиризвучие (доминантов септакорд)	66
Второстепенни тризвучия	66
Тризвучие на II ст.	70
Тризвучие на VI ст.	73
Тризвучие на III ст.	76
Тризвучие на VII ст.	81
Разрешения на четиризвучията	82
Четиризвучие на II ст.	85
Четиризвучие на VII ст.	88
Секвенции	90
Второстепенни четиризвучия	100
Петзвучия (нонакорди)	105
Акорди с повече от пет тона	105
Шестзвучия (ундецимакорди)	107
Седемзвучия (тердесетимакорди)	109
Чужди на акордите тонове	109
I. Силни чужди тонове (задържания)	112
Указание за хармонизиране на мелодия със задържане	114
II. Слаби чужди тонове	119
Чужди тонове в повече гласове	121
Детекти при употребата на чужди тонове	121

3-00.

II ЧАСТ. ХРОМАТИКА

Алтеровани акорди	130
I. Относително алтеровани акорди	130
1. Алтеровани акорди, получени в резултат на взаимно влияние между еднo-именните натурални мажор и минор	131
2. Алтеровани акорди, получени в резултат на влиянието на старите ладове	131
3. Алтеровани акорди, получени в резултат на разширеното терцово сродство — варианти	134
II. Същински (действително) алтеровани акорди	138
A — акорди, които съдържат втора понижена степен	140
B — акорди, които съдържат четвърта повишена степен	141
B — акорди, които съдържат четвърта понижена степен (само в мажор)	143
Г — акорди, които съдържат четвърта понижена степен (само в минор)	144
Д — едновременно алтерирани на една и съща степен в две посоки	145
Общи изводи за алтерованите акорди	147
Видове тонални последования	147
Съпоставяне. Отклонения. Модуляция	147
I. Съпоставяне (тонален скок)	149
II. Отклонения	149
а. Странични доминанти	161
б. Странични субдоминанти	164
Елипсис	166
Алтероване на странични доминанти и субдоминанти	167
Сравнителна таблица	169
Хармонизиране на хроматичната гама	170
Хроматична секвенция	171
Модуляция	171
Непосредствена модуляция	178
Посредствена модуляция	179
Енхармонична модуляция	184
Органен пункт (оргелпункт)	185
Общи задачи	

ХАРМОНИЯ

Парашикев Хаджиев

Редактор на издателството Румяна Златанова
Худ. редактор Григорий Зинчен

Коректор Лиляна Къичева

№ 20256-1-3

Тираж 5075

Изд. коли 14,28

Дадено за печат на 9. X. 1973 г.

Печатни коли 12

Излязло от печат на 15. XI. 1973 г. — IV издание

Цена 1,49

формат 16/71

ДИ „НАУКА И ИЗКУСТВО“ — НОТНА ПЕЧАТНИЦА